

Prioriterade frågor 2025

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. Allmänt	sid 3
2. Våra medlemmar	sid 3
3. Ekonomi	sid 4
4. Bostadsförsörjning	sid 4
5. Infrastruktur	sid 5
6. Arbetsmarknad	sid 5
7. Övriga kommentarer	sid 6

1. Allmänt

Dokumentet "Prioriterade frågor" kan likställas med SmåKoms verksamhetsplan. Vi har fem övergripande områden som står under ständig bevakning; **våra medlemmar, ekonomi, bostadsförsörjning, infrastruktur och arbetsmarknad**. Inom varje område identifierar vi varje år ett antal särskilt prioriterade frågor som fastställs av våra medlemmar vid Höstmötet i november varje år. Styrelsen har sedan att arbeta efter dessa under kommande verksamhetsår. Vi har också beredskap för att bevaka aktuella frågor som dyker upp efter hand under året.

Vårt arbetssätt utgår från möten med framför allt våra medlemmar men också regeringen, riksdagen, Sveriges kommuner och regioner (SKR), statliga myndigheter och verk, statliga utredningar och andra relevanta institutioner och organisationer.

För SmåKom gäller det också att ständigt fokusera på omvärldsbevakning, bevaka de utredningar vi anser är särskilt viktiga ur våra medlemmars perspektiv och besöka de små kommunerna för att inhämta kunskap och information om verksamheten.

2. Våra medlemmar

För att vara trovärdiga i vår påverkan på nationell nivå måste vi hela tiden hålla oss informerade om hur det ser ut i våra medlemskommuner. Vi har som mål att besöka samtliga våra medlemskommuner under en mandatperiod. Det är en hög målsättning och därför också en högt prioriterad fråga i vår verksamhet. Det fysiska mötet med kommunen ger en genuin bild av vilka olika förutsättningar vi har i de olika delarna av landet, och det är dessa bilder vi vill dela med oss av till beslutsfattare på nationell nivå. Vid våra besök i kommunerna önskar vi alltid träffa företrädare för såväl den politiska majoriteten som oppositionen. Önskvärt är att även kommunchefen medverkar.

För våra medlemmar arrangeras varje år två konferenser; Vårmöte med Föreningsstämma i april och Höstmöte med beslut om Prioriterade frågor och Budget i november. Vår ambition är att kunna erbjuda ett varierat program som tar avstamp i våra prioriterade frågor men också i aktuella händelser som är av betydelse för våra medlemmar. Det är även vårt mål att, så länge intresse finns, ge kommuncheferna möjlighet till gemensam tid under båda konferenserna.

För att stötta våra medlemmar författar vi, i mån av tid, remissvar på relevanta utredningar som alla medlemmar kan använda, vi arrangerar webinarier inom olika områden och vi sänder ut enkäter inom specifika områden för att inhämta kunskap från våra medlemmar när vi behöver förstärka vår trovärdighet i möte med utredningar och beslutsfattare.

Särskilt prioriterade frågor 2025

- Besöka minst 20 medlemskommuner under året.
- Vara 75 medlemmar vid årets slut.

3. Ekonomi

Ekonomin är central i den kommunala verksamheten. Kompetensförsörjning, befolkningsminskning, demografi och nya pålagor från beslutsfattare är bara några av de faktorer som påverkar den kommunala ekonomin och många gånger skapar detta stora konsekvenser i de små kommunerna. När vi möter riksdagsledamöterna lyfter vi dessa frågor och påpekar också att vissa uppgifter borde kunna avlastas kommunerna när nya tillkommer.

Sverige behöver ett utjämningsystem som utan möjlighet till påverkan utjämnar de ekonomiska förutsättningarna och skillnaderna i landet. SmåKom lämnade ett positivt yttrande till de förslag som utredningen presenterades under 2024, nu återstår att se hur utslaget blir.

Två gånger om året har vi avstämningar med högsta ledningen på Kommuninvest, våra medlemmars största långivare. Vi ser ett stort värde i att utbyta information med Kommuninvest om det aktuella ekonomiska läget i kommunsverige.

Särskilt prioriterade frågor 2025

- Påtala vikten av långsiktiga planeringsförutsättningar i samtal med riksdagen
- Fortsatt bevaka utjämningsutredningens förslag.
- Fortsätta stötta föreningens ekonomichefsnätverk.

4. Bostadsförsörjning

Alla invånarna behöver olika boendeformer i olika faser av livet. Att kunna parera för demografisk utveckling och befolkningsminskning samtidigt som det behövs nya bostäder i många av våra medlemskommuner kan vara en svår balansgång.

Svårigheter med finansiering, krav på nedskrivning och höga byggkostnader utgör de främsta hindren för bostadsproduktion, men även alltför detaljerade regelverk kan utgöra hinder. Vi arbetar för ett uppluckrat regelverk inom de områden som berör bostadsbyggande, till exempel det stora antalet riksintressen som ofta hämmar bostadsutvecklingen i våra medlemskommuner.

Särskilt prioriterade frågor 2025

- Dela goda exempel från våra medlemskommuner inom bostadsförsörjningsområdet på våra konferenser.
- Bjuda in Statens Bostadsomvandling till en av våra konferenser alternativt anordna ett webinarium.

5. Infrastruktur

Infrastruktur är ett omfattande begrepp som inbegriper många olika sakområden. SmåKoms arbete innebär att vi kraftsamlar på ett övergripande plan. Vi engagerar oss till exempel inte i enskilda väg- eller järnvägsprojekt.

När det gäller vägar, järnvägar, hamnar och flygplatser är vårt mål att arbeta med principer för finansiering samt påvisa vikten av en hög standard på vägnätet, särskilt i de delar av landet där kollektivtrafik är begränsad eller till och med saknas helt. Vår ambition är också att lobba för bättre vägunderhåll istället för sänkta hastigheter vilket vi ser allt fler exempel på i våra medlemskommuner.

Svenskt Vattens beräkningar visar att VA-branschen har ett årligt investeringsbehov på ca 31 miljarder kronor fram till år 2040 för att kunna säkerställa att infrastrukturen kan möta samhällets behov. För kommuner med få invånare men stor geografisk yta och/eller hög andel fritidshus och/eller stor besöksnäring är det här en utmaning som bär med sig extremt stora investeringsbehov. Våra riksdagspartier är splittrade i sin uppfattning om hur dessa investeringar ska finansieras men vi fortsätter, men en dåres envishet, att påpeka problematiken gång på gång.

Elförsörjning och den gröna omställningen är två områden inom infrastruktur som vi håller under ständig uppsikt. Vår uppfattning är att alla energikällor behövs för att kunna försörja landet med el framöver, det är dock viktigt att utbyggnaden tar hänsyn till den enskilde medborgaren, kommunen och miljön.

Robust bredband och god mobiltäckning är grundläggande förutsättningar för att kunna arbeta hemifrån oavsett var i landet man är bosatt. Det är också en viktig förutsättning för effektivisering och förbättrad service genom möjligheten att nyttja digitala tjänster.

Särskilt prioriterade frågor 2025

- Fortsatt påtala behovet av ny- och reinvesteringar inom VA för riksdagspartierna. Hur stora ny- och reinvesteringar ska kollektivet i små kommuner bära själva?
- Bevaka den nya bredbandsstrategin, fortsätta påtala vikten av bredbands- och mobiltäckning i hela Sverige för att kunna jobba hemifrån och nyttja digitala tjänster i hela landet.

6. Arbetsmarknad

Arbetsmarknadsfrågor ligger högt bland kommunernas prioriterade frågor. Mycket arbete läggs på att skapa förutsättningar för att få människor i arbete. I många av våra kommuner har Arbetsförmedlingen (AF) stängt sina kontor vilket i praktiken innebär att kommunerna får ta ett stort ansvar för det som egentligen är ett statligt ansvar.

Kompetensförsörjning är en av Sveriges kommuners allra största utmaningar i dagsläget och tyvärr ser det inte ut att ljusna de närmsta åren. Vi behöver identifiera goda exempel och information som är relevant för att hjälpa våra medlemmar med den här frågan. Hur blir kommunen en attraktiv arbetsgivare, hur kan små kommuner samverka för att underlätta kompetensförsörjningen, hur kan kommunen utveckla och behålla kompetens i sina verksamheter, kan vi identifiera regellättnader som kan underlätta samverkan, detta är några av de frågor som vi försöker hjälpa kommunerna att hitta svar på.

Särskilt prioriterade frågor 2025

- Arbetsförmedlingens organisation, vad händer framöver inom AF, vi har frågan under särskild bevakning.
- Kompetensförsörjning, informera beslutsfattare om att det behövs ett uppluckrat regelverk och asymmetriska lösningar för att möjliggöra ökad samverkan mellan kommuner och därmed underlätta för att dela tjänster och kompetens.
- Dela goda exempel från våra medlemskommuner inom arbetsmarknadsområdet på våra konferenser.

7. Övriga kommentarer

Under 2024 har civilt försvar och krisberedskap seglat högt upp på många kommuners agenda. Vi har anledning att misstänka att detta är områden som kommer att stanna kvar där ett bra tag framöver. Om vi hittar bra och träffsäker information med konkreta råd kommer vi att dela med oss av dessa i våra nyhetsbrev. Dyker det upp någon bra föreläsare kan vi erbjuda webinarier eller bjuda in denne till någon av våra konferenser. Vi bevakar ämnet kontinuerligt.

SCB:s framskrivningssiffror om befolkningsminskningen känns obekvämt att ta till sig fullt ut. SmåKom jobbar för att hålla sig uppdaterade inom området för att kunna sprida goda exempel mellan kommunerna, hur ska man tänka framåt, hur kan man gå till väga vid nedläggningar, hur kommer minskningen drabba den egna kommunen, vilka framgångsrecept går att kopiera från en annan kommun?

Kommunernas kärnverksamheter skola, vård och omsorg samt demografin är områden som står inför stora utmaningar framför allt när det kommer till kompetensförsörjning. Vi har dem inte som en specifikt prioriterad fråga, de ryms under flera andra områden, men vi tror att vissa regellättnader skulle kunna underlätta för utökad samverkan kommuner emellan.